

“Parlant de Zelda, equilibro la visió que s’ha donat de F. Scott Fitzgerald”

Gilles Leroy (Bagneux, França, 1958) va obtenir el premi Goncourt 2007 amb *Alabama Song*, una confessió novel·lada de Zelda, la dona de F. Scott Fitzgerald. Edicions de 1984 l’ha publicada en traducció d’Anna Casassas.

—El sentiment de compassió per Zelda és allò que us va motivar a dedicar-li la novel·la?

—Sí. La compassió. El desig de posar a l’escena una dona excepcional que va viure en una època excepcional, en una època d’aparent festa, de diversió contínua, tant als Estats Units com a Europa, però que va quedar asfixiada pel marit. A més, va voler trencar tabús. Va ser una precursora i els qui trenquen barreres ho paguen car, amb la pròpia vida.

—A la novel·la, Scott Fitzgerald sempre apareix distant. Per què l’heu allunyat tant de Zelda?

—Quan Zelda parla, el 1940, vivien separats de feia sis anys, després de moltes ruptures. Scott Fitzgerald ja ha sortit de la seva vida. Només es veuen un cop l’any i perquè tenen una filla. Sí, hi ha aquest efecte d’allunyament que comenteu. En aquell moment se sent sola i té molta amargor respecte a Scott Fitzgerald i respecte a la vida en general. No, *amargor* no és el mot exacte. És còlera.

—Zelda embogeix. Però els metges de l’època van saber tractar-la?

—No van encertar-li el diagnòstic. Ara pensem, i no sóc l’únic, que no patia esquizofrènia, sinó un trastorn bipolar. Era maníaco-depressiva. I aquest mal diagnòstic va ser-li tràgic. Va ser tractada amb electro-xocs i banys de glaç. També li injectaven sucre i insulina per fer-la caure en coma. El sinistre doctor suís que l’atenia pensava que del coma artificial el malalt se’n despertava guarit. Mai no va funcionar i, a més, això la va destruir, no tan sols físicament —va perdre trenta quilos—, sinó també mentalment. Va tenir conseqüències terribles sobre el seu destí. No oblidem que volia ser ballarina.

—No vàreu témer mai que us acusessin de manipular la vida de Zelda, de portar-la al vostre molí?

—Sí. Però com que no he pretès fer una obra històrica, una biografia, sinó una novel·la, vaig passar per alt aquest temor. A més, en canviar el punt de vista habitual no vaig tenir la im-

Gilles Leroy, premi Goncourt 2007 per *Alabama Song*, traduïda per Edicions de 1984.

pressió de manipular, sinó d’equilibrar, de restablir un cert ordre de veritat, perquè la història sempre s’ha explicat des del punt de vista d’ell, no el d’ella, com faig.

—Penseu que Scott Fitzgerald era un marit convencional, com eren els de la seva època?

—Sí, pel que fa a la relació de superioritat de l’home respecte a la dona. Zelda no serà atesa, ni escoltada, a partir dels seus problemes mentals. Un psiquiatre li diu que s’ocuparà de Zelda però que cal fer una teràpia conjunta amb ell, cosa que no farà mai.

—Eviteu de parlar amb detall dels escenaris, dels paisatges?

—Dels escenaris principals, inclos el París de l’època, me n’interessava més l’atmosfera, l’ambient. El llibre és una confessió. Quan expliquem la nostra vida mai no entrem en els detalls.

—La tria de la vida de Zelda respon a cap enderament per la història cultural americana?

—Sí. Al meu enamorament de la literatura americana. En especial, la dels anys 20. De Carson McCullers a Dos Passos. I, encara avui, mantinc aquesta passió, llegint la jove literatura americana.

—El premi Goncourt ha canviat la vostra vida?

—Notablement. Ha canviat la meua carrera com a escriptor. Jo vivia una vida discreta, fora de París, i el premi m’ha convertit en un personatge públic. A més, m’ha fet viatjar per tot el món, cosa que ja m’agrada: assistir a lectures del meu llibre per part d’actrius tan importants com Fanny Ardant, etcètera. Un frenesí. Ara espero que això es calmi i pugui tornar a la feina. El que és formidable és que comptar amb tants lectors de cop recompensa tants anys de solitud.

—Molts escriptors han estat incapaços de superar la fama del Goncourt i han quedat molt tocats.

—L’editor em va dir que tenia l’edat perfecta per a rebre’l: més jove és perillós, com dieu, i de gran no serveix de res. Ha estat una sort que m’arribi al cap de vint anys d’haver començat a escriure. Així ho he pogut pair millor. Si no tens el cap ben posat sobre les espatlles, quedes estabornit, com li va passar a Scott. L’èxit va destruir-lo. A través del personatge de Scott es veu bé el perill de tenir èxit de ben jove.

Lluís Bonada